

Ticaret ve Ziraat vekillerinin tetkikleri

iki vekil dün Eskişehir'e gitti, Ziraat Vekili yarın oradan Arifiyeye geçecek

Ankara, 3 (Vakit muhabirinden) — Ziraat vekili Şevket Hatiboğlu ile Ticaret vekili Behçet Uz bugün otomobilde Polatlıya, oradan da Eskişehir'e gittiler. Kendilerinin çiftçiler hakkında Eskişehir valisi karşıladı. Yarın (bugün) harayı ve çiftliği, köy

enstitüsünü, tohum ıslah istasyonunu, vilâyet orman fidanlığını ve vekillik teşkilâtını gezeceklerdir. Öğleden sonra halkevinde çiftçilerin iştirakiyle bir toplantı yapılacak. Müstahsille hasbîhallerde bulunulacaktır.

Ziraat vekili yarın (bugün) ekspresle Arifiyeye gidecek, cumartesi günü Arifiyeden Adapazarına geçerek köy enstitüsünü, meyvacılık ve tohum ıslah istasyonunu, pulluk fabrikasını görecek, Kocaeli ziraatî üzerinde tetkikleri yapacaktır.

Tokyo'daki siyasi buhran

RUSYADAKİ ASKERİ HAREKETLERLE MÜNASEBETDAR MIDIR

Yazan: Asım Us

İki gündenberi Rusyadaki askeri vaziyetle Japonyadaki siyasi hareketler dikkate değer bir şekildedir. Bir taraftan Alman ordusunun Stalingradın müstahkem mevkiğini yarattığı bildiriliyor, diğer taraftan Japonyadan hariciye nazırı Tojo ile müsteharın istifası etmiş ve hariciye nazaretini doğrudan doğruya Basvekil Tojo'nun kendisi üzerine aldığı haberi veriliyor.

Rusyada bulunan Amerikan matbuat müesseselerinin Stalingraddaki vaziyeti çok tehlikeli gösterdiğine göre Alman kuvvetlerinin nihayet Volga nehri üzerinde pek mühim bir stratejik mevkiyi teşkil eden bu şehri almak ve oradan Hazer sahillerine doğru yarılmak yoluna girdiği anlaşılıyor.

Almanlar, bir hafta evvel Stalingradın şimal tarafında Don nehri üzerindeki müstahkem mevkiği üzerine taarruz etmeye başlamıştı. Böylelikle Kafkasların şimalinde devam eden harp hareketlerinin ağırlık merkezi, Stalingrad şehri üzerine toplanmıştı.

Fakat Ruslar her ne pahasına olursa olsun Stalingradı ellerinde tutmak istiyorlardı. Bunun için gerek harp malzemesi, gerek insan kuvveti olarak bütün gayretlerini cepheye bu noktaya tekiş etmişlerdi.

Görülüyor ki Ruslar bütün gayretlerine rağmen Stalingrad üzerindeki tehlikeyi bertaraf edememişlerdir ve şehri yavaş yavaş boşaltmak mecburiyeti ile karşılaşmışlardır.

Almanların böyle Kafkasya bölgesinde tatbik ettikleri taarruz planı ile varmak istedikleri hedef şudur: Moskova ve Kuybisef merkezleri arasında toplanan bolşevik Rusyayı petrol kaynaklarından mahrum etmek, ve Kafkaslardaki petrol kaynaklarını kendilerine almak; diğer taraftan hudutsuz Rus toprakları içerisine dalmış olan Alman orduları için önümüzdeki kış mümkün olduğu kadar rahat geçirecek ve kolay müdafaa edilebilecek bir cephe kurmak.

Alman ordusunun bu maksadı yerine gelebilmesi için diğer bir şartın daha gerçekleşmesi lâzımdır: bu da Rusyaya gelen İngiliz ve Amerika yardımını kesmek.

İstanbul Defterdarı Maliye teftiş heyeti reisi öldü

Ankara, 3 (Vakit muhabirinden) — Maliye müstehar muavini Hüsnü Yumar temyiz komisyonu reisi Karal mali teftiş heyeti reisi İsmail Adalan teftiş heyeti reisi İsmail Kâzım Gürkap ıktısı devlet teftiş heyeti müdürlüğüne İsmail Deniz hususi kalem müdürü İsmail Asaleten tayin edildi.

Vakıa Hazer denizi ile Karadeniz arasında tutan Alman ordusu bu vaziyeti ile Basra üzerinden İran yolu ile Rusyaya yardım gelmesini önlemiş olabilir; fakat şimalde Murmanska şarkta Viladivostok yolu yine açık kalır.

Murmansk limanı senenin her mevsiminde işleme müsait bir yer ise de bilhassa kışın şimal buz okyanusundan geliş ve gidiş tehlikesidir. Onun için Hazer ve Karadeniz arasında tutaçak olan Almanlar şimal buz denizinden başka Viladivostok yolunu da kontrol altına almaya ehemmiyet vereceklerdir. Bu itibarla Japonyadaki siyasi buhran Rusyadaki askeri hareketlerle alakası bulunması ihtimali çok değildir; daha açık bir ifade ile Volga üzerindeki Stalingradın Alman ordusu tarafından işgali yaklaşırken Amerikan kaynaklarının iddia ettikleri gibi Japonların da uzak doğuda Viladivostok yolu üzerinde ciddi bir kontrol teşhiri almak için harekete geçmeleri hatıra gelebilir.

Şüphesiz Japonların Almanya hesabına Viladivostok yolunu kesmesi beklidenmez; fakat Sibiryanın pasifik sahillerini işgal etmek Japonlar için de hayati bir meseledir. Zira bu sahiller Rusya elinde kaldıkça daima İngiltere ve Amerika tayyareleri için kendileri aleyhine bir üs hizmeti göreceğinden endişe ederler. Acaba Alman ordularını önünde Stalingradı düştüğünü gören Japonlar Çinde ve pasifikte olduğu gibi bu defa Sibiryanın pasifik sahilleri üzerinde de harekete geçmek zamanı geldiğini mi düşünüyorlar? Eğer hakikat böyle ise neticesini pek yakın bir zamanda göreceğiz demektir.

Almanların böyle Kafkasya bölgesinde tatbik ettikleri taarruz planı ile varmak istedikleri hedef şudur: Moskova ve Kuybisef merkezleri arasında toplanan bolşevik Rusyayı petrol kaynaklarından mahrum etmek, ve Kafkaslardaki petrol kaynaklarını kendilerine almak; diğer taraftan hudutsuz Rus toprakları içerisine dalmış olan Alman orduları için önümüzdeki kış mümkün olduğu kadar rahat geçirecek ve kolay müdafaa edilebilecek bir cephe kurmak.

Alman ordusunun bu maksadı yerine gelebilmesi için diğer bir şartın daha gerçekleşmesi lâzımdır: bu da Rusyaya gelen İngiliz ve Amerika yardımını kesmek.

Alman ordusunun bu maksadı yerine gelebilmesi için diğer bir şartın daha gerçekleşmesi lâzımdır: bu da Rusyaya gelen İngiliz ve Amerika yardımını kesmek.

Alman ordusunun bu maksadı yerine gelebilmesi için diğer bir şartın daha gerçekleşmesi lâzımdır: bu da Rusyaya gelen İngiliz ve Amerika yardımını kesmek.

Alman ordusunun bu maksadı yerine gelebilmesi için diğer bir şartın daha gerçekleşmesi lâzımdır: bu da Rusyaya gelen İngiliz ve Amerika yardımını kesmek.

Alman ordusunun bu maksadı yerine gelebilmesi için diğer bir şartın daha gerçekleşmesi lâzımdır: bu da Rusyaya gelen İngiliz ve Amerika yardımını kesmek.

Alman ordusunun bu maksadı yerine gelebilmesi için diğer bir şartın daha gerçekleşmesi lâzımdır: bu da Rusyaya gelen İngiliz ve Amerika yardımını kesmek.

Ruzvelt'in müessesisi Vilki pazar günü Ankaraya geliyor

Vaşington, 3 (Amerikan Enformasyon ofisi) — Reis Ruzvelt'in hususi müessesisi Vendel Vilki pazar günü tayyare ile Kahireden Ankaraya gidecek ve akşama doğru oraya vassıl olacaktır. Ruzvelt, Vikiyi, Erişlik Amerikanın harp gayeleri hakkında Türkiye Cumhuriyeti hükümet adamlarına izahat vermeye memur etmiş bulunmaktadır.

İki sene evvel cumhuriyet partisi namzedi olarak seçimde Ruzveltin rakibi idi. Fakat şimdi Ruzvelt beraber çalışması do'ayısıyla Amerikada bütün partilerin ve bütün vatandaşların arasında mevcut millî birliğin de bir t'nsa'i gibi görülmektedir.

(Devamı Sa. 2, Sü. 5 de)

Şimalî İrlanda da tevkifler İhtilâlcilerden 46 kişi yakalandı

Belfast, 3 (A.A.) — Polis, dün gece bir çok baskınlar yapmış ve Cumhuriyeti İrlanda ordusu mensuplarından şüpheli 46 kişiyi tevkif etmiştir. Baskınlar, bilhassa milliyetçi ve Cumhuriyetçilerin sakin bulundukları mahallelerde yapılmıştır.

Mısır cephesinde yine sükûnet başladı

Rommel beklediği bir mukavemete karşılaşınca planlarını değiştirdiği sanılıyor

Kahire, 3 (A.A.) — Sekizinci ordu komutanı general Mengomei demiyor ki: "Cephenin hiç bir noktasında düşman müdafaalarımız kesimlerine girmemiştir. Dün Eilat'ın cephesinde sükûn hüküm sürmüştür. Öğleden sonra saat üçe kadar motorlu kuvvetler arasında yeni bir çarpışma olmadı."

Sükunet devam ediyor

Londra, 3 (A.A.) — Bugün öğleden sonra Röyter ajansına gelen haberlerde sükûn hüküm sürmüştür. Öğleden sonra saat üçe kadar motorlu kuvvetler arasında yeni bir çarpışma olmadı."

Sükunet devam ediyor

Londra, 3 (A.A.) — Bugün öğleden sonra Röyter ajansına gelen haberlerde sükûn hüküm sürmüştür. Öğleden sonra saat üçe kadar motorlu kuvvetler arasında yeni bir çarpışma olmadı."

Millî sef İngiltere Kralını taziyeye etti

Ankara, 3 (A.A.) — Reisinin, hur inönü, Kent dükünün ölümü dolayısıyla İngiltere kralına bir taziyete telgrafı göndermiş, İngiltere kralı da buna teşekkürle mukabele etmiştir.

İngiliz hava nazırı işgal altındaki memleketler halkını Baltalama hareketlerine teşvik etti

Almanyanın en nazik tarafı münakale hatlarıdır

Londra, 3 (A.A.) — Hava nazırı Sinker işgal altındaki Avrupa memleketlerine hitaben radyoda okuduğu bir mesajda şöyle demektedir: "Avrupa haritasını hergün tetkik ediyorum. Mesele Almanya'yı, kendisine en fazla zarar vermek nerede münakale ne orada vurmaktır. Hitlerin bütün stratejisi taşıma işine bağlıdır. Bu taşıma her taraftan hücumlara maruzdur. Doğuda Ruslar hücum ediyorlar. Batıda ve Akdenizde İngiliz hava kuvvetleri hücum ediyor. Avrupa'daki taraftarların kahramanca faaliyetleri de her tarafta görülmektedir. İngiliz hava kuvvetleri, Hitlerin herhangi bir şekilde taşıma nereden tesadüf ederse etsin onu tahrip etmektedir. Kim olursanız olunuz siz de kendinize düşen rolü oynayabilirsiniz. İngiliz hava kuvvetlerinin Almanya'ya götürülen bombaları yağdırmakla yetenemez. Bombaları sokulabilecek olan kum veya karborandon tanelerini büyük kardeşleridir. İngiliz tayyarelerinin yaptıkları tahripler Alman nakliye hatlarında kendi subenizde sebebiyet verebileceğiniz gecikmelerin sadece büyük ölçüde bir münakale den ibarettir. Eğer sizler her biriniz umumi netice üzerindeki tesir bakımından hissenize düşen faaliyeti gözetirseniz şimdi haddinden fazla yük altında bulunan ve gıcırdamakta olan Alman nakliye teşkilatı çatlacaktır."

İngiliz hava nazırı işgal altındaki memleketler halkını Baltalama hareketlerine teşvik etti

Almanyanın en nazik tarafı münakale hatlarıdır

Londra, 3 (A.A.) — Hava nazırı Sinker işgal altındaki Avrupa memleketlerine hitaben radyoda okuduğu bir mesajda şöyle demektedir: "Avrupa haritasını hergün tetkik ediyorum. Mesele Almanya'yı, kendisine en fazla zarar vermek nerede münakale ne orada vurmaktır. Hitlerin bütün stratejisi taşıma işine bağlıdır. Bu taşıma her taraftan hücumlara maruzdur. Doğuda Ruslar hücum ediyorlar. Batıda ve Akdenizde İngiliz hava kuvvetleri hücum ediyor. Avrupa'daki taraftarların kahramanca faaliyetleri de her tarafta görülmektedir. İngiliz hava kuvvetleri, Hitlerin herhangi bir şekilde taşıma nereden tesadüf ederse etsin onu tahrip etmektedir. Kim olursanız olunuz siz de kendinize düşen rolü oynayabilirsiniz. İngiliz hava kuvvetlerinin Almanya'ya götürülen bombaları yağdırmakla yetenemez. Bombaları sokulabilecek olan kum veya karborandon tanelerini büyük kardeşleridir. İngiliz tayyarelerinin yaptıkları tahripler Alman nakliye hatlarında kendi subenizde sebebiyet verebileceğiniz gecikmelerin sadece büyük ölçüde bir münakale den ibarettir. Eğer sizler her biriniz umumi netice üzerindeki tesir bakımından hissenize düşen faaliyeti gözetirseniz şimdi haddinden fazla yük altında bulunan ve gıcırdamakta olan Alman nakliye teşkilatı çatlacaktır."

İngiliz hava nazırı işgal altındaki memleketler halkını Baltalama hareketlerine teşvik etti

Almanyanın en nazik tarafı münakale hatlarıdır

Londra, 3 (A.A.) — Hava nazırı Sinker işgal altındaki Avrupa memleketlerine hitaben radyoda okuduğu bir mesajda şöyle demektedir: "Avrupa haritasını hergün tetkik ediyorum. Mesele Almanya'yı, kendisine en fazla zarar vermek nerede münakale ne orada vurmaktır. Hitlerin bütün stratejisi taşıma işine bağlıdır. Bu taşıma her taraftan hücumlara maruzdur. Doğuda Ruslar hücum ediyorlar. Batıda ve Akdenizde İngiliz hava kuvvetleri hücum ediyor. Avrupa'daki taraftarların kahramanca faaliyetleri de her tarafta görülmektedir. İngiliz hava kuvvetleri, Hitlerin herhangi bir şekilde taşıma nereden tesadüf ederse etsin onu tahrip etmektedir. Kim olursanız olunuz siz de kendinize düşen rolü oynayabilirsiniz. İngiliz hava kuvvetlerinin Almanya'ya götürülen bombaları yağdırmakla yetenemez. Bombaları sokulabilecek olan kum veya karborandon tanelerini büyük kardeşleridir. İngiliz tayyarelerinin yaptıkları tahripler Alman nakliye hatlarında kendi subenizde sebebiyet verebileceğiniz gecikmelerin sadece büyük ölçüde bir münakale den ibarettir. Eğer sizler her biriniz umumi netice üzerindeki tesir bakımından hissenize düşen faaliyeti gözetirseniz şimdi haddinden fazla yük altında bulunan ve gıcırdamakta olan Alman nakliye teşkilatı çatlacaktır."

İngiliz hava nazırı işgal altındaki memleketler halkını Baltalama hareketlerine teşvik etti

Almanyanın en nazik tarafı münakale hatlarıdır

Londra, 3 (A.A.) — Hava nazırı Sinker işgal altındaki Avrupa memleketlerine hitaben radyoda okuduğu bir mesajda şöyle demektedir: "Avrupa haritasını hergün tetkik ediyorum. Mesele Almanya'yı, kendisine en fazla zarar vermek nerede münakale ne orada vurmaktır. Hitlerin bütün stratejisi taşıma işine bağlıdır. Bu taşıma her taraftan hücumlara maruzdur. Doğuda Ruslar hücum ediyorlar. Batıda ve Akdenizde İngiliz hava kuvvetleri hücum ediyor. Avrupa'daki taraftarların kahramanca faaliyetleri de her tarafta görülmektedir. İngiliz hava kuvvetleri, Hitlerin herhangi bir şekilde taşıma nereden tesadüf ederse etsin onu tahrip etmektedir. Kim olursanız olunuz siz de kendinize düşen rolü oynayabilirsiniz. İngiliz hava kuvvetlerinin Almanya'ya götürülen bombaları yağdırmakla yetenemez. Bombaları sokulabilecek olan kum veya karborandon tanelerini büyük kardeşleridir. İngiliz tayyarelerinin yaptıkları tahripler Alman nakliye hatlarında kendi subenizde sebebiyet verebileceğiniz gecikmelerin sadece büyük ölçüde bir münakale den ibarettir. Eğer sizler her biriniz umumi netice üzerindeki tesir bakımından hissenize düşen faaliyeti gözetirseniz şimdi haddinden fazla yük altında bulunan ve gıcırdamakta olan Alman nakliye teşkilatı çatlacaktır."

İngiliz hava nazırı işgal altındaki memleketler halkını Baltalama hareketlerine teşvik etti

Almanyanın en nazik tarafı münakale hatlarıdır

Ruzvelt DÜN GENÇLİĞE HITABEN BİR NUTUK SÖYLEDİ

Amaçlarımıza kolaylıkla varamıyacağız fakat topyekûn zafer bizindir

Ruzvelt nutuk söylerken

Vaşington, 3 (A.A.) — M. Ruzvelt'in bugün öğleden sonra beynelmül talebe birliğine hitap eden nutukunun başlangıcı, Alman radyosunun nesriyatında sezilen meraret mevzu teşkil etmiştir.

Reis şöyle demiştir: "Şu nokta bu birlik Azamî Hicliendirilecek bir noktadır: Mihver radyoları geçen hafta nesriyatında celselerinin ve şu anda dinlediğiniz nutukları hakkında pek de muhafazakar şekilde tefsirlerde bulunmuşlardır. Dinleme postalarımız Fransa, Macaristan, Hollanda ve başka yerlerde kontrol altında bulunanlar da dahil olduğu halde birçok mühim radyoların bütün birleşmiş milletlerin genç neslinin bu toplantısına kat-

min eden nesriyatını zaptetmişlerdir. Bu nesriyat artan bir kin ve pek tabii olarak yalanlara doludur. Radyo postalarımız, söylediğim nutuklardan hiç birinin ne İngilizce metninin ne de tercümeletirinin Hitlerin boyunduruğu altında bu nutukları sabırsızlıkla bekleyen gençlerden hiçbirinin işdememesi için, dalgaları karıştırarak nesriyatımız bozulacağını sanıyorlar. Mesela Paris'teki nazi radyosu şöyle diyor: "Fransanın hezimetinden yalnız Ruzvelt mesuldür. Ruzveltin dünya gençliğine mesaj göndermek salâhiyeti yoktur. Çünkü Amerika gençlik için hiçbir şey yapmamış bir millettir."

(Devamı Sa. 2, Sü. 1 de)

Doğu cephesinde durum Stalingradın çenbere alınması yakın

Burunla beraber şehrin yakında zaptedilmesi pek muhtemel görülüyor

Berlin, 3 (A.A.) — Alman ordularının umumi kararlarının tebliği: Anapa'nın cenup doğusunda tepelerde bulunan bir çok mühim mevziler hücumla zapt edilmiştir. Novorossk'in önünde bir mayın tayyaresi ile bir salapurye batırılmıştır. Seri Alman hücumbotları Karadenizde iki petrol gemisi ile iki vapuru ve bir kafilye mensup olan altı büyük gemiyi de batırmışlardır. Bunların tonajı 15.400 e balığı olmaktadır. Stalingrad önünde Alman ve Romankitaları düşmanı son derece kuvvetle müdafaa edilmekte olan mevzilerden

çıkarmışlardır. Düşmanın yapmış olduğu karşılık taarruzları püskürtülmüştür. Alman tayyareleri Stalingradın askeri tesislerine ve Volga üzerindeki bahri hedeflere şiddetli hücumları yapmışlardır. Kaluganın cenup batısında ve Medik'in şimal basında düşmanın yapmış olduğu birçok hücumları kırmıştır. Rijeve bölgesinde düşmanın yapmış olduğu şiddetli hücumları da akamete uğramıştır. Bu bölgede Sovyetlerin 100 tankı tahrip edilmiştir.

(Devamı Sa. 2, Sü. 3 de)

POLİTİKA

Bir ziyafette konuşulanlar ve Avrupanın hakiki manzarası

Yazan: Sadri ERTEM

İngilteredeki askerler ve subaylar şerefine verilen bir ziyafette hariciye nazırı Eden dedi ki: "Hitlerle bir uzlaşma yapılamaz. Sizler, Almanya'ya harp ilan eden bir memleketçe bulunuyorsunuz. Bütün dünya erkek ve kadınları tam anlaşma halinde

harekete geçerlerse hedefe daha çabuk varır. Biz mütefikimiz Polonyaya vermiş olduğumuz garantiyi yerine getirmek için harekete geçtik. Hariciye nazırı sözlerine devamla şarkları da söyledi:

(Devamı 3 üncüde)

Bir ziyafette konuşulanlar ve Avrupanın hakiki manzarası

(Baş tarafı 1. sayfa)

Avusturyaya teminat verildi ve sonra bu memleketi alanlar değil mi? Çekoslovakya'nın hürmet edeceğini söyliyen aydınlar değil midir? Polonya ile yapılan dostluk paktnın maddetinin yansı: geçmeden Polonyaya hücum eden gene o Hitlerlerdir.

Böyle bir adamla uzlaşma olan insanlar arasında olduğu gibi milletler arasında da bir esas olan tutulan sözdür...

Bir kaç gün evvel söylediği bir nutukta Alman Führeri de müttefiklerin muhtaaz vaziyetinde olduklarını isbat için sunları söylemişti:

"Eğer bugün İngiliz ve Amerikalılar daha yeni bir dünya kurmak istiyorlarsa Almanyaya hücum için ne sebep var?"

Birbirini itham eden bu sözler Taleyanın dediği gibi insanların fikirlerini ifade etmeğe değil, maksatlarını gizlemeğe hizmet etmektedir.

İki devlet adamının da ileri sürdüğü deliller davalarmın hakikatini değil, görünmesini arzu ettikleri cephesini aydınlatmaktadır.

Edebiyatın sözüdür durmadığını, Führer İngiltere ve Amerikalıların yeni bir dünya yaratmak istedikleri takdirde Almanyaya taarruz etmelerinin manasızlığını ileri sürüyor.

Mesele ne bir garantiye riayet edip etmemek ne de sadece bir Anglosakson dünyası yaratıp yaratılmamak meselesidir. Mesele bütün faciaları ile Avrupa ve cihana hüküm olma işidir. İki muharip zümrenin de hakiki hedefi tek basına hükümların olmasıdır.

Anglosaksonlar için bu dünyanın kaderi 18 inci asırdan beri merhale, merhale İngiliz hakimiyeti halinde tecelli etmektedir. İngiliz hakimiyeti uzun zaman vardır ki coğrafi mefhum halinde çıkmış, politik, ekonomik cihansümul bir mahiyet almıştır. Büyük harpten sonra bu mefhum Amerika için de aynı manayı ifade etmiştir. 1938 harbi Amerika ile İngiltere arasında ki tezattır tasfiye etmiş, aynı düşünme karşısında cephe birliği yapmıştır.

İngiltere bu manada dünya sayımların kontrolü, dünya ticaretinin kontrolü, dünya maliyesinin kontrolü demektedir.

İngiltere uzun zaman dünya sayımlarını kendi kontrolü altında bulundurmaktadır. Gercı 19 uncu asırdan beri bu inhisar elinden çıkmış bulunuyor. Fakat buna mukabil Avrupa hem maddelerinin, gıda maddelerinin, mamul mallarını İngiliz kontrolü altında sevk etmektedir.

Bunun için muazzam bir ticaret filosuna ve ticari teşekküllere sahiptir. Bunları himaye eden imparatorluk bahriyesidir.

Dünya maliyesi Londradan idare ediliyor. Adeta sifi bütün dünyayı baskınlığı vazifesini görürdü. İngiliz imparatorluğu böylece mülcemet bir mefhum haline aldı ve bu vasfı ile hudutların dışında bir hüviyet sahibi oldu.

Bu hakim vaziyet karşısında Napoleon muharebelerinde İngilizlere hesabına harp eden Almanyayı 1871 galibiyetinden beri imparatorluğun karşısındadır. Ve rakip bir kuvvettir.

1914 — 1918 ve 1939 harbinin sebebi bu tezattan doğmaktadır. Eğer falan memleket filân memleketi verdiği garantiden cayraklıbini müteessir ettiğii nisbetten alaka uyandırır. İngiltere ve Amerikalıların yaratacakları dünya mevent rahat mevzuu ortada bulunca taraflarız olamaz. Aynı suretle Almanyanın yaratmak istediği "hayat sahası, yahut "yeniden imparatorluk" mefhumu da aynı suretle Anglosakson dünyası için ta da hakim o'lamak istediği şeydir.

Yeni nizam, Rusyanın Avrupa'ya ihlalkı davası İngilterenin desizleştirilmesi, Avrupa milletlerinin İngiliz kontrolü yerine Alde tevizinde, mall sistemlerde, ve politik nüfuzda hüküm ve faktörün olması demektir.

Avrupanın derdi, hakimiyet idaresinde bulunan iki kudretin çatışması ortasında kalmaktır. Avrupanın ve dünyanın mesut ol-

ŞEHİR HABERLERİ

Parti ocak kongreleri devam ediyor

Parti ocak kongreleri devam ediyor. Dün saat on sekizde Eminönü kazasının Hocapaşa ocak kongresi yapılmıştır. Kongrede parti reisi Suat Hayri Ürgüplü, belediye teftiş heyeti reisi Necati Çililer, şehir meclisi azalarından bazıları, parti kaza heyeti azaları ve ocak azaları hazır bulunmuştur.

Kongre reisiğine Meliha Avni, ikinci reisiğine Selami İzzet Sedes seçilmiş, ocak idare heyetinin bir senelik mesai raporu okunduktan sonra dileklere geçilmiştir. Azalardan biri orta mekteplerdeki talebelerin de himaye edilmesini, o telci azalar da dışarıdan gelen öğrencilerin emek kartları hakkında, bir talebe gençliğe terbiyevi filmler gösterilmesi hususunda temennilerde bulunmuşlardır. Diğer bazı temennilerden sonra idare heyeti seçimi yapılmıştır.

Üsküdar Şemsiye ocak kongresi

Üsküdar kazası Şemsiye parti şemt ocakının kongresi evvelki akşam saat 8,30 da büyük bir kalabalığın iştirakile yapılmıştır. Kongre gece saat 23,30 a kadar devam etmiştir. Tesbit edilen dilekler arasında Üsküdar kazasında da bir kız lisesi açılması, işi yacı karşılamanın halkevi binasının genişletilmesi, mahalleye yeni iki üç elektrik lambasının konması, Üsküdar maden kömürünün temini, ayaklarından sakat iki vatandaşın işe verilmesi vardır.

Bilâhrece yeni idare heyeti seçimi yapılarak toplantıya son verilmiştir. Ocak kongreleriyle yakından alakadar olan kaza parti reisi belediye reis muavini Lütfi Aksu'ya teşekkür edilmesi de kongre karar altına alınmıştır.

"Yurd, ları yıkılacak gençler"

On gün daha müsaade aldılar

Yüksek tahsil talebe yurdunda ikamet eden gençlere, yurt binasının yıkılmağı yüz tutması üzerine yurdu terk etmeleri hakkında tebliğat yapıldığını yazmıştı. Vali, talebeler yeni yurt buluncaya kadar on gün daha burada ikamet etmelerine izin vermiştir. Gençlere yurt binası bulmaları hususunda ezami kolaylıklar gösterilecektir.

İplik kooperatifinin eski reisi

iki sene sürgüne mahkûm oldu

İplik kooperatifinin sabık reisi Muratla azadan Ramazan fazla fiyatla kooperatife ait ipliklerden mühim miktarda satmışlar, yakalanarak millî korunma mahkemesine vermişlerdir. Suçluların muhakemeleri dün neticelenmiş ve her ikisi de ikişer sene Petirgeye sürgüne, 500 er lira da para cezası ödemeye mahkûm edilmişlerdir.

Bundan başka, Asmaaltında tüccarlık yapan Ali Koç'un yüksek fiyatla kalay sattığı haber alınmış, dün kalayın kilosunu 17 lira 85 kuruş gibi çok yüksek bir fiyatla satarken cürmü meşhûr halinde yakalanmıştır. Tacir Millî korunma müddecü m umulihine verilmiştir.

Vilâyette dünkü toplantı

Dün sabah vilâyette vali ve belediye reisi Lütfi Kırdarın başkanlığı altında kaymakamlar ve daire direktörlerinin iştirakile bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda aylık mesai görüşülmüş, alınacak tedbirler kararlaştırılmıştır.

Darülacezede ki sünnet düğünü

Darülacezede ki fakir ve kimsesiz 40 yavrunun sünnet düğünü dün yapılmıştır.

Fenerbahçe kulübü kongresi

Fenerbahçe kulübü umumî kâtipliğinde: Verilecek izahat üzerine idare heyeti, tadjî veya yeniden intihap etmek üzere kongrenin 13 eylül 94 pazar günü saat 10 da fevkalade olarak toplantıya daveti idare heyetince kararlaştırıldığından sayın azamın on gün ve o saatte kulüp merkezinin teğirleri rica olunur. (A.A.)

Altın fiyatları

Dün bir altının fiyatı 33 lira 15 kuruştur.

25 yıl evvelki Vakit

4 eylül 1918

Vesika ekmekleri ne için fena çıkıyor?

Son zamanda vesika ekmeklerinin fena çıkmasının içine saman ve talaş karıştırılması yüzünden flerı geldiği anlaşılmıştır.

KURUM	CUMA		CUMARTESİ	
	4 Eylül	5 Eylül	5 Eylül	6 Eylül
Vakitler	5.26	10.45	5.27	10.48
Güneş	12.13	5.32	12.13	5.23
Öğle	15.53	9.12	15.52	9.12
Akşam	18.40	12.00	18.38	12.00
Yatsı	20.13	1.35	20.13	1.35
İmsak	3.04	9.06	3.45	9.06

Piyasanın kontrolü

Faturalara nazaran gıda maddeleri fiyatlarında gayri tabiiilik yok

Belediye iktisatmüdürlüğü kontrolörleri, dün, yeni program dahilinde piyasayı kontrol'e başla- mışlardır. Müdürlüğe, gıda maddeleri fiyatlarının yüksek olduğu yolunda şikâyetler yapıldığından kontrolörler, dün, bu iş üzerinde çalışmışlar ve kendilerine gösterilen faturalara nazaran fiyatların yükseklik olmadığı neticesine varmışlardır.

İsönü gezisi bugün açılacak

Uzun müddetten beri itina ile hazırlanmakta olan İsönü geziyerinin açılma töreni bugün saat 17,30 da yapılacaktır.

Müstakil ressamların kongresi

"Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliğinden: Ekseriyet hasıl olmadıktan senelik kongre 9 Eylül 942 çarşamba günü saat 16 ya tehir edilmiştir. Say a azaların o gün Beyoğlu Halkevine gelmeleri rica olunur.

Yurdda:

Eskişehirde yerli mallar pazarı ve şeker fabrikası

Eskişehir, (Hususi) — Bütün halkın açlığını sabırsızlıkla beklediği Yerli Mallar Pazarı bugün başta sayın valimiz Hâmit Oskay olduğu halde güzide davetlilerin huzuriyle saat 15 de valimizin bir nutkuyla açıldı. Bu suretle halkın yerli mallar sıkıntısı giderilmiş olacaktır. Bugünden itibaren herkeşe nüfus cüzdanları damgalanmak suretiyle her maldan muayyen nisbette verilmeye başlandı.

Bu sene şehrimizdeki şeker fabrikası yedi eylüde faaliyete geçecektir. Bir haftadan beri kadın, erkek işçi kayıma devam edilmektedir. Bu seneki işçi gündelikleri geçen seneye nazaran daha doludur.

Tahsin Atakan

İSTANBUL BÖRSASININ		
3-9-942 Fiyatları		
		Kapanış
Londra	1 Sterlin	5.24
Newyork	100 Dolar	130.70
Cenevre	100 İsviçre Fr.	30.365
Madrid	100 Pezeta	12.9375
Stokholm	100 İsveç Kr.	31.16
ESHAM VE TAHVİLAT		
İkramiyeli % 5 933 Erganjı		22.06

Kuru üzüm ve incir rekoletesi

Bu sene kuru üzüm ve incir rekoletesinin az olduğu haber verilmektedir. Hariçten bu mallarımıza istekler gelmektedir. Fiyatların yükseleceği zan ve tahmin edilmektedir.

Katil kunduracı çırağı

iki buçuk yıl hapse mahkûm oldu

Bir müddet evvel, Beyoğlunda, çalıştığı kunduracı dükkânında, arkadaşını Yanıy iş yüzünden aralarında çıkan bir müzazama sonunda kunduracı bucağını atarak boğazını kesmek suretile öldüren Pavlı'ndaki gençin muhakemesi dün ikinci ağır cezada bitirilmiştir. Suçta öldürmek kastı görülmediğinden Pavlinin 2 sene 6 ay hapis yatmasına ve Yanının babasına 600 lira tazminat vermesine karar verilmiştir.

At yarışları

At yarışlarının dokuzuncu hafta koşuları önümüzdeki pazar Veliefendide yapılacaktır. Sekiz haftadır heyecanla takip edilen koşuların bu hafta da aynı zevkle takip edileceğinde şüphe yoktur. Kaydedilen atlar şunlardır: Birinci koşu: Bu satış koşusuna iki tay kaydedilmiştir. Yıldırım tarafından kazanılmış tabiidir.

İkinci koşuya gelince:

Burada senenin en güzel Arap taylarının koşusunu seyredeceğiz. Geçen hafta Hızır, hattâ Cana geçilen Dabi bu hafta muhakkak rakibini mağlûp etmeye çalışacak. Fakat acaba rakibini geçebilecek mi? Son idmanlarını gördüğümüz Dabi bizzet Hızırı mağlûp edeceğe benziyor. Şahin isimli tay bu koşuya ilk defa girmektedir. Hakkin da kati bir şey söylenemez.

Üçüncü koşuya gelince:

Dört hayvanın gireceği bu koşuda, Gazi koşusunun ikincisi Demet, kendisinden; çok hafif kilo taşıyan yine Gazi koşusunun üçüncüsü Heybeli birinciliğe namzetlerdir. Geçen hafta muvaffakiyetli bir koşu yapan Karabiberin bu hafta da aynı dereceyi alabileceği şüphelidir.

Dördüncü koşu:

Dört yarışkan girmektedir. Hiç şüphe yok ki burada favori Menevistir. Arkasından ahır arkadaşı Tiryakinin ikinciliği beklenbilir.

Başinci koşu:

Bu handikapta cetvel halindeki programımızda gördüğümüz gibi altı hayvan girecektir. Tarzan burada geçen hafta yaptığı güzel koşuya rağmen favori gösterilmeyeceğiz. Koşunun Kismet ve Bora tarafından kazanılması bizzet daha muhtemeldir.

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü İlanları

- 1 — 90 Eytam 7.9.942 Pazartesi
  - 1 — 75 Tekait 8.9.942 Salı
  - 91 — Ve daha yukarı Eytam 9.9.942 Çarşamba
  - 76 — " " Tekait 10.9.942 Perşembe
- Vakıflar idarelerinden mesaj alan müteakiddin eytam üç aylık vakıf karda yazılı tarihlerde bızalarında sıra numaralarına göre verileceği ilan olunur. (8600)

Görüp düşündükçe

Yine Akdeniz hikâyesi

İki gündenberi, Mısır sınırlarındaki Alman ve İtalyan orduları kıpırdanıyor. İklim şartlarının henüz geniş ve sürekli bir savaşa uygun olmadığı bir mevsimdeyiz. Ama artık harp, havalardan ziyade insan kudretine bifağlanmaktadır. Netelkim hiç kimsenin hücum beklediği en herbat günlerinde Romel, "Tobruk", la "Marsamarruh" u gerçekten yaman bir saldırı almıştı.

Doğuda, çetin ve göğüs göğüse tarihin en büyük boğazlaşması olurken, Mısır ve Akdenizdeki durgunluk, elbette ki yapma ve geçici bir şeydi. Kime ne dersin, boğuşma cepheleeri ayrı ayrı olmakla beraber, bunların arasında göze görünmez filiz kanalları, hareket muvazaneleri vardır. Ve hiç bir hanle hesapsız sayılmaz. Doğru ile batı, güneyle kuzey birbirlerine tabiiye zincirlerle bağlıdır. Bir ay kadar önce muhver kaynaklarından sızan bir haber, ikinci cephenin Akdenizde açılması ihtimalini; ortaya atmıştı.

Fransız kıyıları, İngilterenin yan başındadır. Önünde bir kaç milik bir su parçasından başka engel yokken oralarda bir türlü ağılamayan ikinci cephenin ta Akdenizde kurulması, adama pek de akil şey gibi görünmüyor.

— Açmız!
Diyenlere verilen cevabı biliyoruz. En büyük mesuliyet sahipleri: — Sürekli bir çıkarma için gerekli kadar gemimiz yok.
Demişlerdi. Dar bir deniz geçidi karşısında azmsanan taşıtların Akdeniz gibi koca bir enginin öte-

sine ordu, cephane ve erzak götürmesi nasıl beklenbilir?
Bir Malta garnizonunun beslenmesi kafilere mal olmuyor mu? Eğer Akdenizde İngilizler, öiledikleri gibi ferman oluştabil-selerdi, Tobruk düşer, Marsamarruh Almanların eline geçer miydi? Hayır, ikinci cepheyi Akdenizde, ancak Almanlar açabilirler. Çünkü Balkanların, Yunanistanın, Adaların ve başlıca bir konakı yerli olan "Girit" in bugünkü sahibi onlardır.

Doğuda artık durum aydınlandı: Rus seferi bu kuş da sürecektir. Fakat bir millete gayret öğütü vermek, yeni bir fedakârlık istemek için, onun zafer imanını kuvvetlendirecek bir takım yeni üstün-lükler göstermek gerektir.

Şimdi Mısırda başlayan kıpırdanışlar, Balkanlarda yapıldığı söylenen hazırlıklar, belki de böyle bir illüzye varmak için yapıyor. Yakında "Stalingrat" almırsa ve Kafkaslarda ağırlaşan yürüyüş yerinde hızlanabilirse, bir tebliğ, bize belki Mısırda ki hareketin, cephe düzeltilmekten başka bir gayesi olmadığını söyleyecektir. Yok, oralarda savaş müzminleşirse, Akdenizin zorlanması, o taraflarda yeni bir baskın yapılması lazım gelir. Cepheleeri besleyen, bu uğurda yıllardanberi mahrumiyetleri her türlüşine katlanan, evlat kaybeden, ocaklarının hava bombardımanlarıyla paramparça olduğunu gören yığınlar, başka türlü avutulamaz. Dillerde doluşan yeni Akdeniz hikâyesinin, hence, sebebi işte bu.

HAKKI SUHA GEZGIN

Kapalı zarf usulile eksiltme ilanı

Isparta Nafia Müdürlüğünden:

1 — Eksiltmeye konulan iş: Baladız — Burdur yolunun 1 + 400 — 5 + 500 kilometreleri arasında gosa kısmının esaslı tamiri 0 + 000 — 8 + 000 kilometreleri arasında (8) adet menfez inşaatı gosa tamiratı esasıyla 10853.70 lira ve menfez inşaatı keşif bedeli de 7536.75 lira olmak üzere her iki işe ait keşif bedeli 18390 lira 45 kuruştur.

- 2 — Bu işe ait evrak ve şartnâmeleer:
- A — Bayındırlık işleri genel şartnâmesi,
  - B — Kapalı zarf usulile eksiltme şartnâmesi
  - C — Şosa ve köprüler fennî şartnâmesi,
  - D — Mukavele projesi,
  - E — Keşif hülûsaları,
  - F — Projeler,
  - G — Vahidi fiat cedveli.

İsteyenler bu evrakı Isparta Nafia Müdürlüğünde görebilirler.
3 — Keşif bedeli 18390 lira 45 kuruş olan bu işe ait muvakkat teminat miktarı 1379 lira 28 kuruştur.
4 — 3.9.942 den itibaren 21 gün müddetle ve kapalı zarfla eksiltmeye çıkarılan bu işin ihalesi 24.9.942 perşembe günü saat 15 de jera olacaktır.
5 — Taliperin ihaleden üç gün evveline kadar yazılı olarak vilâyet makamına müracaatla ehliyet vesikalari almalıdır.
6 — İhale Nafia müdürlüğünde teşekkül edecek komisyon tarafından jera olacaktır.
7 — Eksiltme iştiraki için 2490 sayılı kanun hükümleri dairesinde icabeden teminat vesair vesalki havı kapalı zarfların muayyen ihale vakitinden bir saat evveline kadar komisyon reisiğine makbuz mukabilinde verilmeye veya posta ile gönderilmesi şarttır. Postada vukubulacak teahhürler nazara alınmayacaktır. (9452)

İstanbul Belediyesi İlanları

Tahmin bedeli	İlk teminat	İtfalye müdüriyeti için alınacak 50 kilo sabunlu ve 50 kilo tokmaklı köş. sele ile 50 adet sahtiyan.
1400,00	105,00	Haseki hastahanesi için alınacak 1500 kilo idrofil pamuk, Belediye matbaası için (hurda hurufatı Belediyece verilmek şartıyla) yapılacak 400 kilo hurufat, Kaza muhasebecilikleriyle tahakkuk ve tahsil subvansiyonunda mevcut tamir muhtaç 1960 adet defterin tamir ve ciltletilmesi.
3675,00	275,63	
900,00	67,50	
4900,00	367,50	

Tahmin bedelleri ile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı işler ayrı ayrı açık eksiltmeye konulmuştur. Şartnâmeleri Zabıt ve Muameleat müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhaleleri 11.9.942 Cuma günü saat 14 de Daimi Encümenle yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mesajı ve kanunen ibrazı lazım gelen vesikalari ile ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (9254)

Eşiktaşta Barbaros türbesinin yanındaki Kömürük İskelet yolunun parke kaldırımı olarak inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli (10238) lira (76) kuruş ve ilk teminatı (767) lira (91) kuruştur. Mukavele, eksiltme, Nafia İşleri Umumi, Hususi ve fennî şartnâmeleri proje keşif hülûsaları buna müteferri diğer evrak (52) kuruş mukabilinde Belediye Fen işleri müdürlüğünden verilecektir. İhale 7.9.942 pazartesi günü saat 15 de Daimi Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları, ihale tarihinden (8) gün evvel Belediye Fen işleri müdürlüğüne müracaatla alınacakları fennî ehliyet imzalı şartname vesaire ve kanunen ibrazı lazım gelen diğer vesikalari (2490) No. lu kanunun tarifati çerçevesinde hazırlanacakları keşif mektuplarını ihale günü saat 14 e kadar Daimi Encümene verilmeleri lazımdır. (9107)

